

TARIX FANIDAN UMUMIY O'RTA, O'RTA MAXSUS, KASB- HUNAR VA MAKTABDAN TASHQARI DAVLAT TA'LIM MUASSASALARI PEDAGOG KADRLARINING MALAKA TOIFALARI TEST TIZIMI UCHUN TEST SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur test spetsifikatsiyasining maqsadi pedagog kadrlarning tarix fanidan bilim darajasini aniqlash uchun qo'llaniladigan test savollari strukturasi va unga qo'yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

Mazkur hujjatga aprotatsiyalar natijasida **qo'shimchalar, o'zgartirishlar va tuzatishlar** kiritilishi mumkin.

I. Tarix fanidan bilimlarni baholashning test sinovi tartibi

Pedagog kadrlarning tarix fanidan bilimlarini baholashning test sinovi tartibi kompyuter orqali onlayn tarzida test savollariga javob berishdan iborat.

II. Tarix fanidan bilimlarni baholashda test sinovi qamrab olgan tarix fanining mazmun sohalari

Tarix fanidan pedagog kadrlar bilimlarini baholashda test sinovi topshiriqlari umumiy o'rta ta'lim maktablari tarix kursining 5 — 11- sinflari materiallari hamda malaka talablariga mos va turdosh bo'lgan kitoblar asosida **tarix fanining** quyidagi **mazmun sohalari**ni qamrab oladi:

1. O'zbekiston tarixining qadimgi davri;
2. O'zbekiston tarixining o'rta asrlar davri;
3. O'zbekiston tarixining so'nggi o'rta asrlar yoki uch xonlik davri tarixi;
4. Rossiya imperiyasi mustamlakachilik davri;
5. O'zbekiston tarixining sovet davri;
6. O'zbekiston tarixining mustaqillik davri;
7. Qadimgi dunyo tarixi;
8. Jahon tarixining o'rta asrlar davri;
9. Jahon tarixining yangi davri;
10. Jahon tarixining eng yangi davri.

***Eslatma 1:** Tarix fanining bu mazmun sohalari umumiy holda berilgan bo'lib, ular tarix fanining amaldagi o'quv dasturi hamda malaka talablaridan kelib chiqib, yanada aniqlashtiriladi va bir nechta mayda mavzularga bo'linadi hamda kodifikatorda keltiriladi.*

III. Pedagogning tarixga oid kompetensiyalarini baholash.

Tarix fanidan bilimlarni baholashda pedagoglar test sinovi topshiriqlari yordamida quyidagi **ko'nikma turlari** baholanadi:

1. Bilish
2. Tahlil qilish
3. Qo'llay olish

Tarix fanidan bilimlarni baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovida beriladigan test turlari

Tarix fanidan bilimlarni baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovi topshiriqlari quyidagi **test turlaridan** iborat bo‘lishi mumkin:

1. Y1 – to‘rtta javob variantli, bitta to‘g‘ri javobli test
2. Y2 – moslashtirishni talab qiladigan test topshirig‘i
3. Y3 – har bir “to‘g‘ri”, “noto‘g‘ri” deb belgilanadigan savoldan iborat test

Eslatma 2: Ba’zi test turlari texnik sharoitlar sababli vaqtincha boshqa test bilan almashtirilishi mumkin.

IV. Tarix fanidan bilimlarni baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovi spetsifikatsiyasi (formati)

№	Baholanadigan talablar	Mazmun sohasi	Topshiriqlar soni	Testlar turi		Baholanadigan aqliy faoliyat turi	Ajratilgan vaqt (daqqa)	Kognitiv darajasi	Ball
1	O‘zbekiston tarixining qadimgi davri	I	3	1	Y1	I	2	I	2
				2	Y2	II	2	II	2
				3	Y3	III	2	III	2
2	O‘zbekistonning o‘rta asrlar tarixi	II	4	4	Y1	I	2	I	2
				5	Y2	II	2	II	2
				6	Y3	II,III	2	III	2
				7	Y2	II	2	II	2
3	So‘nggi o‘rta asrlar davri	III	4	8	Y1	I	2	I	2
				9	Y2	II	3	III	2
				10	Y3	III	2	II	2
				11	Y2	II	2	II	2
4	Rossiya imperiyasi mustamlakachilik davri	IV	3	12	Y1	I,II	2	II	2
				13	Y2	I,II,III	3	III	2
				14	Y3	I	2	I	2
5	O‘zbekiston tarixining	V	3	15	Y1	I	2	I	2
				16	Y2	I,II	2	II	2

	sovet davri			17	Y3	I,II,III	2	II	2
6	O'zbekiston tarixining mustaqillik davri	VI	3	18	Y1	I	2	I	2
				19	Y2	I,II,III	2	II	2
				20	Y3	I,II,III	3	III	2
7	Qadimgi dunyo tarixi	VII	3	21	Y1	I,II	2	II	2
				22	Y2	I,II	3	III	2
				23	Y3	I,II,III	2	I	2
8	Jahon tarixi o'rta asrlar davri	VIII	3	24	Y1	I,II	2	I	2
				25	Y2	I,II,III	3	III	2
				26	Y3	I,II	2	II	2
9	Yangi davr tarixi (XVI asr-1870 yy)	IX	4	27	Y1	I,II	2	I	2
				28	Y2	II,III	2	II	2
				29	Y3	III	3	III	2
				30	Y2	I,II,III	3	III	2
10	Yangi davr tarixi (1870-1917 yy)	X	4	31	Y1	I,II	2	I	2
				32	Y2	I,II	2	II	2
				33	Y3	I,II,III	2	II	2
				34	Y2	III	3	III	2
11	Eng yangi tarix 1918-1991 yy	XI	3	35	Y1	I,II	2	II	2
				36	Y2	I,II,III	3	III	2
				37	Y3	I,II,	2	I	2
12	Eng yangi tarix 1991-2017 yy	XII	3	38	Y1	I,II	2	I	2
				39	Y2	I,II	2	II	2
				40	Y3	I,II,III	3	III	2
	Jami:		40		Y1-12 Y2-16 Y3-12	Tushunish-30 Qo'llash-30 Mulohaza yuritish-15	90	I daraja-12 II daraja-16 III daraja-12	40x2=80 80

Eslatma 3: Test sinovning yuqorida keltirilgan (testlar soni, turi, ajratilgan vaqti, bali, murakkablik darajasi) ko'rsatkichlariga tajriba-sinov natijalari va ilmiy asosli tahlilidan kelib chiqib, tegishli o'zgartirishlar kiritilishi mumkin.

V. Tarix fani mazmun elementlari kodifikatori

Tarix fanidan bilimlarni baholashda test sinovi topshiriqlarini tuzish uchun tarix fani mazmun elementlari kodifikatori umumiy o'rta ta'lim muassasalari o'qituvchilariga qo'yiladigan tarix fani o'quv dasturi mazmuni asosida tuzilgan.

Tarix fani mazmun elementlari kodifikatori umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'qitiladigan tarix fani dasturida ko'zda tutilgan barcha mazmun elementlarini va malaka talablarini qamrab oladi.

Jadvalning birinchi ustunida tarix fanining mazmun sohalari kodi, ikkinchi ustunda attestatsiya test sinovida baholanadigan mazmun elementi keltirilgan.

Soha kodi	Baholanadigan mazmun elementi kodi	Pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovida baholanadigan mazmun elementi
I	O'zbekiston tarixining qadimgi davri	
1.1	1.1.1	Eng qadimgi tuzum
	1.1.2	O'zbekiston hududidagi ilk davlatlar
	1.1.3	Zardushtiylik
	1.1.4	Miloddan avvalgi VI – milodiy III asrlarda O'rta Osiyo
II	O'zbekistonning o'rta asrlar tarixi	
2.1	2.1.1	O'rta asrlarda yerga egalik qilish munosabatlarining shakllanishi va rivojlanishi
	2.1.2	Arab xalifaligi davrida Movarounnahr
	2.1.3	Movarounnahrda mustaqil davlatlarning tashkil topishi
	2.1.4	Ajdodlarimizning ilmiy merosi abadiyatga daxldor ma'naviy xazina
	2.1.5	Amir Temur va temuriylar davri tarixi
III	So'nggi o'rta asrlar davri	
3.1	3.1.1	XV asr oxiri-XVI asr boshlarida Movarounnahr va

		Xurosondagi siyosiy vaziyat
	3.1.2	Buxoro xonligi va Buxoro amirligi
	3.1.3	Xiva xonligi
	3.1.4	Qo‘qon xonligi
IV	Rossiya imperiyasi mustamlakachilik davri	
4.1	4.1.1	Rossiya imperiyasi tomonidan O‘rta Osiyoning bosib olinishi
	4.1.2	Rossiya imperiyasining Turkistonda yuritgan mustamlakachilik siyosati
	4.1.3	XIX asr oxirida Turkistondagi milliy ozodlik harakati
	4.1.4	XIX ikkinchi yarmi- XX asr boshlarida Qoraqalpoqlar
	4.1.5	Jadidchilik harakati va uning ahamiyati
	4.1.6	Turkiston va Birinchi jahon urushi
	4.1.7	XIX asr o‘rtalari — XX asr boshlarida Buxoro amirligi va Xiva xonligi
	4.1.8	Mustamlakachilik sharoitida Turkistonning madaniy hayoti
V	O‘zbekiston tarixining sovet davri	
5.1	5.1.1	Turkistonda Sovet hokimiyatining o‘rnatilishi va o‘zbek xalqining mustaqillik uchun kurashi (1917-1924 yy)
	5.1.2	Sovet hokimiyatining O‘zbekistonda yuritgan siyosati (1925 – 1939 yillar)
	5.1.3	O‘zbekiston Ikkinchi jahon urushi yillarida (1939-1945 yy)
	5.1.4	O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli va rivojlanishning muammolari (1945-1959 yy)
	5.1.5	O‘zbekiston barqaror taraqqiyot davrida (1959-1983 yy)

	5.1.6	O‘zbekistonda sovet hokimiyatining inqirozi va mustaqillik uchun harakatlar (1984-1991 yy)
VI	O‘zbekiston tarixining mustaqillik davri	
6.1	6.1.1	Mustaqillikning e‘lon qilinishi va O‘zbekistonda ijtimoiy-siyosiy islohotlarning boshlanishi
	6.1.2	O‘zbekistonda fuqarolik jamiyatining shakllanishi va rivojlanishi
	6.1.3	O‘zbekistonda iqtisodiy islohotlar va ijtimoiy siyosat
	6.1.4	O‘zbekistonda etnik va konfessiyalararo munosabatlar
	6.1.5	ta‘lim tizimi islohotlari va kadrlar tayyorlash
	6.1.6	mustaqillik yillarida ilm-fan va sportning rivojlanishi
	6.1.7	mustaqillik yillarida O‘zbekistonda ma‘naviy va madaniy taraqqiyot
	6.1.8	O‘zbekiston Respublikasining tashqi siyosati va ikki tomonlama munosabatlari
	6.1.9	O‘zbekiston Respublikasining ko‘p tomonlama hamkorlik aloqalarining rivojlanishi
VII	Qadimgi dunyo tarixi	
7.1	7.1.1	Qadimgi Sharq
	7.1.2	Qadimgi Yunoniston
	7.1.3	Qadimgi Rim
VIII	Jahon tarixi o‘rta asrlar davri	
8.1	8.1.1	o‘rta asrlarning ilk davri
	8.1.2	ilk o‘rta asrlarda Osiyo
	8.1.3	jahon xalqlari o‘rta asrlarning rivojlangan davrida (XI–XV asrlar)
	8.1.4	Yevropada markazlashgan davlatlarning tashkil topishi
	8.1.5	Osiyo, Amerika va Afrika xalqlari

IX	Yangi davr tarixi (XVI asr-1870 yy)	
9.1	9.1.1	Yangi davrning Yevropada shakllanishi
	9.1.2	XVI-XVIII asrlarda Yevropa va Amerika mamlakatlari
	9.1.3	XVI-XVIII asrlarda Osiyo va Afrika mamlakatlari
	9.1.4	1800-1870 yillarda Yevropa va Amerika mamlakatlari
	9.1.5	1800-1870 yillarda Osiyo va Afrika mamlakatlari
X	Yangi davr tarixi (1870-1917 yy)	
10.1	10.1.1	XIX asr oxiri-XX asr boshlarida dunyoning ijtimoiy-iqtisodiy
	10.1.2	siyosiy manzarasi
	10.1.3	XIX asr oxiri-XX asr boshlarida G'arbiy Yevropa davlatlari
	10.1.4	XIX asr oxiri-XX asr boshlarida Amerika davlatlari
	10.1.5	XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Rossiya imperiyasi, markaziy
	10.1.6	janubi-sharqiy Yevropa davlatlari
	10.1.7	XIX asr oxiri XX asr boshlarida Osiyo davlatlari
	10.1.8	XIX asr oxiri- XX asr boshlarida Afrika davlatlari
	10.1.9	Birinchi jahon urushi
	10.1.10	XIX asr oxiri-XX asr boshlarida fan va madaniyatning rivojlanishi
XI	Eng yangi tarix 1918-1991 yy	
11.1	11.1.1	Yevropa, Osiyo va Amerika davlatlari 1918-1939 yy
	11.1.2	1918-1939 yillarda xalqaro munosabatlar. Ikkinchi jahon urushi
	11.1.3	undan keyingi xalqaro munosabatlar.Fan va madaniyatning rivojlanishi

	11.1.4	Yevropa, Osiyo va Amerika davlatlari 1946-1991 yy
XII	Eng yangi tarix 1991-2017 yy	
12.1	12.1.1	XX asr oxiri — XXI asr boshlarida dunyo mamlakatlari
	12.1.2	Yangi ming yillik boshlarida jahon sivilizatsiyasi muammolari
	12.1.3	MDH va Yevropa davlatlari 1991-2017 yillarda
	12.1.4	Amerika, Osiyo va Afrika davlatlari 1991-2017 yillarda

VI. Tarix fanidan bilimlarni baholashning milliy test sinovi topshiriqlarini baholash mezonlari

Har bir test bir xil baholash mezonlariga ko'ra baholanadi.

1.To'rtta javob variantli, bitta to'g'ri javobli testni baholash mezoni:

Agar belgilangan javob to'g'ri bo'lsa, 2 ball;

Agar belgilangan javob noto'g'ri bo'lsa, 0 ball;

2.Moslashtirishni talab qiladigan test topshirig'i:

Agar belgilangan javob to'g'ri bo'lsa, 2 ball;

Agar belgilangan javob noto'g'ri bo'lsa, 0 ball;

3.Har bir “to'g'ri”, “noto'g'ri” deb belgilanadigan savoldan iborat yopiq test:

Agar belgilangan javob to'g'ri bo'lsa, 2 ball;

Agar belgilangan javob noto'g'ri bo'lsa, 0 ball;